

Statsforvalteren i Innlandet

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelsesnr. 2024.0671.T - Sak nr. 2023/11074

Tillatelse til mudring, utfylling og peling/spunting i Mjøsa – Mjøsfronten – Hamar kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16¹. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad.

Tiltakshaver må på forhånd avklare skriftlig med Statsforvalteren dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning, og som ikke er i samsvar med opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke tas i bruk, skal virksomheten sende Statsforvalteren en redegjørelse for dette.

Tillatelse gitt: 10.09.2024	Endringsnummer: -	Sist endret: -
Tore Pedersen e.f. avdelingsdirektør		Merethe Kleiven seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Innhold

1. Tillatelsens ramme og omfang	4
2. Generelle vilkår.....	4
2.1 Gjennomføring av tiltak.....	4
2.2 Varsling av tiltaksgjennomføring.....	4
2.3 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen.....	4
2.4 Utslippsbegrensninger.....	4
2.5 Plikt til å redusere forurensning.....	5
2.6 Endring av vilkår	5
2.7 Plikt til forebyggende vedlikehold.....	5
2.8 Tiltak ved økt forurensningsfare	5
2.9 Internkontroll	5
2.9.1. Miljørisikovurdering	5
2.9.2. Avvikshåndtering.....	6
3. Utslipp til vann.....	6
3.1 Utslippsreducerende tiltak	6
3.2 Mudring og utfylling	6
3.3 Utslippskontroll	7
4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter.....	7
5. Avfall.....	7
5.1 Generelle krav	7
5.2 Håndtering av farlig avfall	7
6. Kjemikalier	7
7. Støy og støv	8
7.1 Støy.....	8
7.2 Støv.....	8
8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning.....	8
8.1 Etablering av beredskap	8
8.2 Varsling av akutt forurensning	8
9. Rapportering.....	8
10. Tilsyn.....	9

Endringslogg

Endringsnummer	Endring av	Punkt	Beskrivelse

1. Tillatelsens ramme og omfang

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Hamar kommune
Beliggenhet	Mjøsfronten i Hamar kommune
Kommune og fylke	Hamar, Innlandet
Org. nummer (tiltakshaver)	974 638 215
Lokalisering av anlegg (UTM-koordinater, sone 32)	øst: 612659, nord: 6741524
Anleggsnummer	3403.0215.01

Tillatelsen omfatter utslipp fra midlertidig anleggsarbeid i Mjøsa, inkludert mudring, utfylling og peling/spunting, i forbindelse med utviklingen av havneområdet Mjøsfronten i Hamar kommune.

Tillatelsen er gyldig frem til 31. desember 2026.

Ved vesentlige endringer skal virksomheten søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkår i denne tillatelsen overholdes.

2. Generelle vilkår

2.1 Gjennomføring av tiltak

Det forutsettes at tiltaket gjennomføres som angitt i søknaden datert 08.02.2024 og komplettering 19.06.20204, dersom ikke annet fremgår av tillatelsen, andre vedtak eller på annen måte er avklart med Statsforvalteren. Vesentlige endringer i forutsetningene i forhold til det som er oppgitt i søknaden tas opp med Statsforvalteren i god tid før endringene vil bli gjort gjeldende.

2.2 Varsling av tiltaksgjennomføring

Virksomheten skal varsle Statsforvalteren i Innlandet senest 1 uke før tiltaket settes i gang og når tiltaket er avsluttet.

2.3 Ansvar for overholdelse av vilkår i tillatelsen

Tiltakshaver er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere vedkommende som skal gjennomføre tiltakene om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidet.

2.4 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av

slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom regulering i vilkårene.

2.5 Plikt til å redusere forurensning

Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. Dette omfatter også stoffer som ikke framgår av vilkår 2.4. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.6 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede.

Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

2.7 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning.

System og rutiner for vedlikehold av et slikt system skal være dokumentert, jf. internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹.

2.8 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift.

Virksomheten skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 8.2.

2.9 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

2.9.1. Miljørisikovurdering

Det skal gjennomføres en miljørisikovurdering. Resultatene vurderes opp mot akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumentere og omfatte alle forhold ved virksomheten som kan

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

medføre forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader, inkludert akuttforurensning. Ved endrede forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over alt som kan bli berørt av forurensning, inkludert akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvenser forurensning kan medføre.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i prosjektet.

Dersom miljørisikovurderingen avdekker behov for at det utarbeides og gjennomføres en utslippskontroll, må dette fastsettes i et kontrollprogram. Det samme gjelder dersom det avdekkes behov for resipientovervåkning. I så tilfelle må overvåkingen fastsettes i et resipientovervåkningsprogram.

2.9.2. Avvikshåndtering

Avvik (brudd på forurensningsregelverket) som er av en viss alvorlighet og/eller som er stadig gjentakende, skal avvikshåndteres i samsvar med bestemmelsene i internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7. Dette inkluderer årsakene til at avvikene har skjedd, vurderinger og iverksetting av strakstiltak for å rette avvikene, og vurderinger og iverksetting av avbøtende tiltak for å hindre at lignende avvik skal skje på nytt. Avvikshåndteringen skal dokumenteres skriftlig.

3. Utslipp til vann

3.1 Utslippsreduserende tiltak

- Med unntak av pelearbeidet i forbindelse med forlengelsen av Skibladnerbrygga, skal alle tiltak om mulig gjennomføres tørt når vannstanden i Mjøsa er lav.
- Ved arbeid i områder under vann skal det etableres en barriere som hindre spredning av partikler, eller på annen måte minimere spredning av partikler. Det skal også etableres en utslippskontroll, jf. pkt. 3.4.
- Støyende aktivitet som peling og spunting, ev. sprengning skal ikke foregå i perioden 1. april-31.mai.
- Mellomlagring av masser skal gjøre på en slik måte at det ikke fører til avrenning til Mjøsa eller forårsaker forurensning av grunn.
- Ved behov for avvanning av forurensede masser før transport og levering til godkjent mottak, må vannet samles opp, analyseres og vurderes, og ev. renses før utslipp til Mjøsa.

3.2 Mudring og utfylling

Det er estimert at mengde masser som skal mudres² er ca. 10 900 m³, mens det skal fylles ut ca. 1550 m³. Mudring er her definert som enhver forsettlig forflytting av masser fra bunnen av Mjøsa, det vil si at masseforflytningen som et resultat av peling/spunting også inngår.

Dette arbeidet

- skal om mulig gjennomføres tørt når vannstanden i Mjøsa er lav, foruten peling som kan utføres fra lekter,
- mudring og utfylling skal utføres i områdene som fremgår av situasjonskart som følger søknaden,
- utgraving og utfylling skal utføres fra land.

² Mudring er her definert som enhver forsettlig forflytting av masser fra bunnen av Mjøsa.

- Statsforvalteren skal varsles senest 1 uke før mudre- og utfyllingsarbeid påbegynnes.

3.3 Utslippskontroll

Ved arbeid i vann skal det etableres en utslippskontroll som gjør det mulig å oppdage ev. partikkelspredning og iverksettelse av nødvendige avbøtende tiltak. Utslippskontrollen skal være skriftlig og inngå i virksomhetens internkontroll.

4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Anleggsarbeidene skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Tiltakshaver plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på anleggsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven. Forurensningsmyndighet for forurensningsforskriftens kapittel 2. *Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider* er kommunen.

5. Avfall

5.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Tiltakshaver plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften³. Dette inkluderer plastavfall fra sprengsteinmassene som eventuelt fanges opp i tiltaksområdet.

5.2 Håndtering av farlig avfall

Virksomheten skal håndtere farlig avfall i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett. Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal foregå i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Absorbsjonsmidler skal være tilgjengelig der farlig avfall oppbevares.

Farlig avfall skal leveres videre til godkjent mottak eller behandlingsanlegg minst en gang per år og deklarerer på www.avfallsdeklarerer.no.

6. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes av tiltakshaveren.

³ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal tiltakshaver dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.9 om internkontroll.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁴ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7. Støy og støv

7.1 Støy

Anleggsstøy skal ikke overstige støygrensene i kap. 6 i retningslinje T-1442/2021⁵. Støyende arbeid skal som hovedregel ikke forekomme på natt, og avvik fra dette må begrunnes.

Det er ikke tillatt med peling/spunting eller sprengning i perioden 1. april – 31. mai.

7.2 Støv

Virksomheten skal påse at støv fra anleggsdriften til enhver tid er lavest mulig. Eventuelle klager på støv skal avviksbehandles jf. vilkår 2.9.2 i denne tillatelsen, og om nødvendig skal støvreduserende tiltak iverksettes straks.

8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1 Etablering av beredskap

Virksomheten skal etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves.

8.2 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter gjeldende forskrift⁶.

Virksomheten skal også underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

Statsforvalteren forutsetter at virksomheten kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om virksomhetens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

9. Rapportering

Alvorlige avvik fra utslippstillatelsen skal straks meldes til Statsforvalteren. Tiltakshaver skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har, eller kan få forurensningsmessig betydning.

Når tiltaket er gjennomført skal virksomheten sende inn en sluttrapport. Sluttrapporten skal

⁴ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008, nr. 516

⁵ Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021, Klima- og miljødepartementet

⁶ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

sendes inn senest 3 måneder etter ferdigstilling, og skal som minimum inneholde opplysninger om

- Totalt volum av fjernede masser og en oversikt over hvor mye som er gjenbrukt internt i prosjektet eller levert til godkjent mottak.
- Utfyllingens totale volum
- Omfang av arbeid utført under vann
- Omfang av bruk av barriere mot partikkelspredning
- Omfang av plastavfall i sprengsteinsmassene

Resultater fra eventuell utslippskontroll og resipientovervåking skal inngå i sluttrapporten.

10. Tilsyn

Tiltakshaver plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anlegget til enhver tid.

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklorbenzen	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP

Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Perfluorheksansyre	PFHxA
2,3,3,3-tetrafluoro-2-(heptafluoropropoksy)propionsyre	HFPO-DA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDoDA, PFTTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Organiske UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
3-benzylidene-1,7,7-trimethylbicyclo[2.2.1]heptan-2-one	3-BC

Hamar kommune
Postboks 4063
2306 HAMAR

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven og tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag - mudring, utfylling og peling/spunting i Mjøsa - Mjøsfronten - Hamar kommune

Statsforvalteren i Innlandet har ferdigbehandlet søknaden fra Hamar kommune om tillatelse til grave- og utfyllingstiltak samt peling/spunting i Mjøsa ved havneområdet «Mjøsfronten». Vi har også behandlet saken etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Statsforvalteren fatter vedtak om tillatelse etter forurensningsloven, men på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Statsforvalteren gir også tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag.

Vi fatter også vedtak om gebyr på kr 44 300,- for behandlingen av saken etter forurensningsloven.

Vedtakene, inkludert gebyrplassering, kan påklages av berørte parter og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker.

Vi viser til søknad datert 08.02.2024 og komplettering 19.06.2024 fra Hamar kommune om tillatelse etter forurensningsloven til mudring- og utfyllingstiltak, peling/spunting i Mjøsa i forbindelse med utvikling av Hamar havneområde – Mjøsfronten.

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven

Statsforvalteren i Innlandet gir med dette tillatelse til midlertidig anleggsvirksomhet med mudring, utfylling, peling og spunting i Mjøsa i forbindelse med utviklingen av Mjøsfronten i Hamar kommune. Tillatelse med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriftens kapittel 22. Det er satt vilkår i tillatelsen med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Høring av søknad og utkast

Utkast til tillatelse og alle søknadsdokumenter lå ute til offentlig gjennomsyn på kommunens og Statsforvalterens nettsider, og vært kunngjort i Hamar Arbeiderblad. Det har kommet innspill fra Hamar kommune og NVE.

NVE har gjort vurderingen av at omsøkt tiltak ikke krever noen ytterligere behandling etter vannressursloven, og minner om at det kan kreves tillatelse etter andre særlovverk som f.eks. lakse- og innlandsfiskloven og plan- og bygningsloven.

Hamar kommune er bekymret for at ordlyden i utkastet kan påvirke ønsket fremdrift i prosjektet og pålegge unødvendige begrensninger i anleggsvirksomheten. Bekymringen er knyttet til pkt. 3.2 i utkastet til tillatelse der det står at mudre og utfylling skal gjennomføres tørt og at det ikke kan utføres i perioden 1. april til 31. mai. Det framgår videre at vilkår 7.1 at støvende aktivitet i perioden 1. april- 31. mai ikke tillates. Hamar kommune ønsker at denne begrensningen spesifiseres til å kun gjelde peling/spunting, og forslår å endre ordlyden i vilkåret til *«Det er ikke tillatt med peling i perioden 1. april – 31. mai. Øvrige anleggsarbeider skal i samme periode unngås, med mindre det kan dokumenteres at arbeidene ikke medfører vesentlig negativ påvirkning på vannlevende organismer og fugleliv»*.

Statsforvalteren tar innspillene fra Hamar kommune til følge og har endret ordlyden i vilkår 3.2 og 7.1.

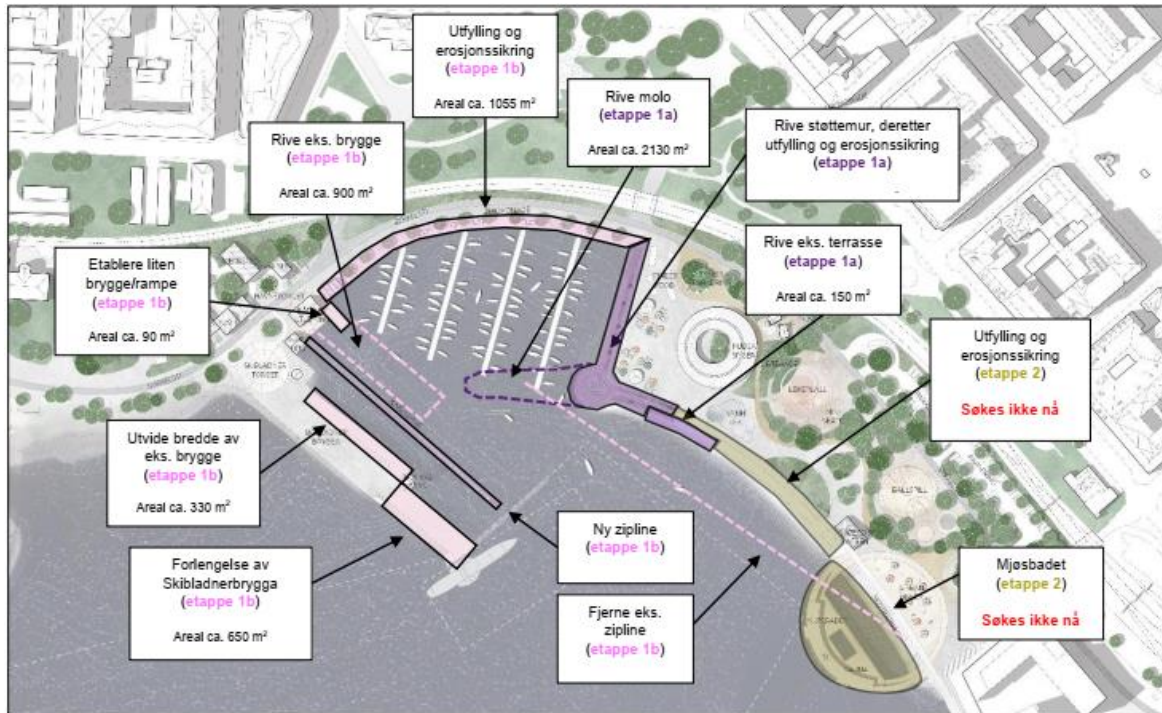
Bakgrunn

Hamar kommune ønsker å utvikle Hamar havneområde «Mjøsfronten» til å bli et flerbruksområde og en offentlig møteplass. Utviklingen av området Mjøsfronten vil skje etappevis, og Hamar kommune har søkt om tillatelse etter forurensningsloven til mudre- og utfyllingstiltak i Mjøsa, samt peling/spunting i forbindelse med gjennomføringen av etappe 1 a og b av prosjektet «Mjøsfronten». Mjøsfronten er en del av Hamar sentrumsplan.

Planlagt tiltak innebærer fjerning av eksisterende molo og «skråbrua» som ligger parallelt med Skibladnerbrygga, og deler av kaikonstruksjonene tilknyttet dagens gjestehavn. Det er også planlagt forlengelse av Skibladnerbrygga, flytting av zipline, samt etablering av ny promenade langs dagens strandkant i gjestehavna og langs brygga. Figur 1 er en konsepttegning som viser det planlagte arbeidet, som innebærer fjerning av masser og konstruksjoner, utfylling og peling/spunting i Mjøsa.

Alt arbeid, med unntak av ev. peling skal gjennomføres tørt i perioder med lav vannstand med gravemaskin fra land. Det er på grunn av forurensete sedimenter ikke ønskelig med midlertidige fyllinger for gjennomføring av peling i forbindelse med forlengningen av Skibladnerbrygga. Peling er derfor tenkt gjennomført fra lekter. Denne aktiviteten vil derfor gjennomføres i perioder med høyere vannstand.

Gjennomføringen av omsøkt tiltak vil kunne føre til forurensning i hovedsak i form av spredning av partikler, forurensete sedimenter, samt støy og støv.

Figur 1. Figuren er hentet fra søknaden og viser en modifisert konsepttegning av Mjøsfrofronten som ved hjelp av figurer og tilhørende tekstboks fremhever hvor rivning av eksisterende konstruksjoner (stiplede linjer) og planlagt områder med bygging med betydning for innsjø (heltrukket og innfylt). Farger er relatert til hvilken etappe de tilhører (lilla = etappe 1a og rosa = etappe 1b jf. figur 3).

Lovgrunnlag og forutsetninger

Hjemmel i lov

Det aktuelle tiltaket krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven § 11 og forurensningsforskriftens kapittel 22. Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for midlertidig anleggsvirksomhet og mudre- og utfyllingstiltak, jf. rundskriv T-3/12.

Fysiske tiltak i vassdrag og aktiviteter og inngrep i vannforekomster vurderes også etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004 og §§ 4-7 i forskrift om rammer for vannforvaltningen av 1. januar 2007.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Det er ikke vedtatt noen reguleringsplan for området som er berørt i søknad om tillatelse etter forurensningsloven. Området er innlemmet i kommunedelplan for Hamar sentrum, vedtatt 24.05.2023. I planbestemmelse § 3.6.1 e. framgår det at deler av arbeidet knyttet til utviklingen av Mjøsfrofronten kan «uten regulering etableres tiltak som retter seg mot allmenheten og som bidrar til aktivitet i området. Det kan herunder bygges nedtrappet brygge i ytterkanten av Åttemetersplanet, etableres aktivitetsanlegg og enkle paviljongbygg/boder for serveringsvirksomhet og utleie av utstyr, samt opparbeides beplantning og ferdelsessoner for gang, sykkel og bil.» Det følger videre av § 3.6.1 f. at større tiltak som innebærer vesentlig landskapsmessige endringer, fare for forurensning eller andre vesentlige konsekvenser krever reguleringsplan.

Statsforvalteren stilte derfor, i brev datert 27.10.2023, spørsmål om tiltakene i etappe 1 a og b i sin helhet kan gjennomføres uten reguleringsplan, da vi mener det foreligger fare for forurensning i

denne delen av prosjektet Mjøsfronten. Det innebærer også behov for en tillatelse etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltaket.

Hamar kommune som planmyndighet har i et notat datert 24.11.2023 vurdert om tiltakene i etappe 1a og b for Mjøsfronten vil utløse krav om reguleringsplan. De konkluderte med at etappe 1 a og b kan gjennomføres uten at det utløser krav om regulering. Statsforvalteren tar dette til etterretning.

Statsforvalterens vurdering

Utslipp til vann

Som et generelt utslippsreducerende tiltak er det lagt som vilkår at tiltaket, så langt som mulig skal gjennomføres tørt når vannstanden i Mjøsa er lav. For arbeid som utføres i vann, f.eks. peling, er det stilt krav om at partikkelspredning skal forhindres gjennom etablering av en partikkelbarriere eller på annen måte forhindre spredning av partikler. Det er videre satt krav om at ev. mellomagring av masser på land ikke skal føre til avrenning av partikler eller annen forurensning til Mjøsa.

Forurensede sedimenter

Det er gjennomført undersøkelser av sedimentene i tiltaksområdet for etappe 1a og b, i tråd med nasjonale veiledere og standarder. Resultatene fra analysene ble klassifisert iht. tilstandsklasser gitt i veileder M608/2016 Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota. Resultatene viser at konsentrasjonen av miljøgifter i de undersøkte sedimentene er forhøyet for flere av de analyserte parametrene og tiltaksområdet vurderes som forurenset. Det samme gjelder sedimenter i referansepunkt ca. 700 m utenfor tiltaksområdet. Funn av høye konsentrasjoner av miljøgifter er hovedsakelig knyttet til ikke-klorerte organiske (PAH₁₆), klorerte organiske forbindelser (PCB₇), tungmetaller og TBT. Dette i kombinasjon med at kornfordelingsanalysen tyder på at massene domineres av finstoff, tilsier at det er et vesentlig spredningspotensial. Det settes derfor krav til at all mudre- og utfyllingsaktivitet skal gjennomføres tørt, ved lav vannstand. Ved peling/spunting, som er antatt utført fra lekter, skal det installeres barriere som hindrer spredning av partikler, og med det også assosiert forurensning. Forurensede masser som graves opp skal leveres til godkjent avfallsmottak.

Det er gjennomført risikovurdering av de forurensede sedimentene i tråd med veilederen M-409/2015 Risikovurdering av forurenset sediment. Fordi det legges opp til en bruk av området som inkluderer bl.a. bading ble det også gjort en delvis trinn 2 risikovurdering, jf. M-409/2015, for å vurdere risikoen for human helse og behov tiltak. Konklusjonen er at det ikke foreligger uakseptabel risiko for human helse med tanke på framtidig benyttelse av området og at tiltak av den grunn ikke er nødvendig.

Det er også påvist tilnærmet lik grad av forurensning i prøvene tatt på referansestasjonene ca. 700 m utenfor tiltaksområdet. Dette indikerer at omfanget av forurensningen har lokalt stor utbredelse. Vår vurdering er derfor at det ikke er rimelig å pålegge tiltakshaver opprydding av forurensningen innenfor tiltaksområdet så lenge det ikke foreligger risiko for human helse ved framtidig bruk av området. Tiltakshaver vil derimot måtte gjennomføre avbøtende tiltak for å hindre spredning av forurensede sedimenter som en følge av de planlagte tiltakene.

Støy

Anleggsvirksomhet vil kunne føre til forurensning i form av støy. Vi har i utslippstillatelsen satt vilkår om at arbeidene ikke skal overskride støygrensene i retningslinjen T-1442/2021, jf. punkt 7.1 i utkast til tillatelse.

Arbeidet vil ikke bare påvirke befolkningen, men også vannlevende organismer og fugl. Tiltaksområdet nærhet til Åkersvika naturreservat som har særlig stor betydning for biologisk mangfold i form av raste- og hekkeområder for våtmarksfugl, gjør at vi anser luftbåren støy og påvirkning av fugl som mest sårbart. For å ivareta de mest sårbare periodene for fugl i våtmarksområdet er det i verneforskriften for Åkersvika satt ferdselsforbud i perioden mellom 1. april og 31. mai. Anleggsaktivitet, da spesielt peling og spunting vil kunne medføre mye støy som kan spre seg langt over åpent vann fra tiltaksområdet til reservatet. Vi har derfor valgt å begrense denne aktiviteten til perioden 1. juni – 31. mars.

Forholdet til naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven (nml.) § 7, skal §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. I § 8 heter det blant annet at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Vår vurdering er at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å vurdere effekten tiltaket kan ha på både terrestrisk og akvatisk biota. Føre-var prinsippet, jf. nml. § 9, vil derfor heller ikke gjøre seg gjeldene. Vi ser heller ikke at den samlede belastningen, jf. nml. § 10, i på økosystemet vil øke vesentlig som følge av dette tiltaket så lenge det gjennomføres i tråd med vilkårene satt i tillatelsen.

Bunnforholdene i tiltaksområdet oppgis å være preget av enten steinsubstrat fra tidligere anlagt molo og øvrig utfylling uten noe kantvegetasjon, eller bløt mudderbunn. Dette tilsier at området er lite egnet som gyteområde for fisk. Når det gjelder edelkreps kan det derimot ikke utelukkes da det finnes sprengsteinfyllinger innenfor tiltaksområdet som kan gi relativt gode livsbetingelser for edelkreps på grunn av god tilgang til skjul. Men, med tanke på at tiltakene skal gjennomføres tørt ved lav vannstand, vil man tro at risikoen for påvirkning av individer av edelkreps er betydelig redusert. Fjerningen av moloen, som i dag teoretisk kan ha egnet habitat for edelkreps, kan medføre en negativ konsekvens for edelkreps. Men, konsekvensen bedømmes å være liten med tanke på det begrensede arealet moloen utgjør i dag. Kantsonen i og i nærheten av tiltaksområdet er i dag helt fraværende, og det er heller ikke registrert noe verdifull vegetasjon innenfor tiltaksområdet.

Samlet sett er vår vurdering at tiltaket ikke vil påvirke akvatisk biota på en slik måte at tiltaket ikke kan tillates. Tiltaket i sin helhet er begrenset i omfang og tiltaksområdet, som i dag er svært påvirket av infrastruktur, båthavner osv., har svært redusert habitatkvalitet. I tillegg er majoriteten av det berørte innsjøarealet innenfor Mjøsas reguleringssone (mellom HRV og LRV¹).

På grunn av tiltaksområdets nærhet til Åkersvika naturreservat med tanke på luftbåren støy har vi ved vurdering av nml. § 49, valgt å legge begrensning i tid for gjennomføring av støyende aktivitet med innslag av høy lyd som peling/spunting. Det er kun lov å utføre støyende aktivitet som peling/spunting i perioden 1. juni – 31. mars. Dette sikrer den mest sårbare tiden for fugl i reservatet 1. april – 31. mai, jf. verneforskriften for Åkersvika naturreservat.

Forholdet til vannforskriften

I forskrift om rammer for vannforvaltningen er det gitt miljømål for at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand, jf. § 4. Tiltaket skal gjennomføres i vannforekomsten «Mjøsa, 002-118-1-L».

¹ HRV = Høyeste regulerte vannstand, LRV = Laveste regulerte vannstand

Mjøsa har i dag god økologisk tilstand, og dårlig kjemisk tilstand i hovedsak som følge av diffuse langtransportert forurensning. Tiltaket er begrenset i både omfang og tid, og det skal i all hovedsak gjennomføres tørt. Tiltak som berører vanndekt areal kan ha en midlertidig påvirkning på vannforekomsten, men det er satt vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven som reduserer potensiale for negativ påvirkning. Det forventes ikke at tiltaket får en permanent innvirkning på miljøtilstanden. Vurdering av vannforskriften § 12 er derfor ikke nødvendig.

Vedtak om gebyr

Statsforvalterens behandling av søknader om fastsettelse og endringer av tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning. Gebyrsats fastsettes avhengig av ressursforbruk ved arbeidet med tillatelsen. Virksomheten skal betale et gebyr på kr 44 300 for Statsforvalterens behandling av søknaden (gebyrsats 6), jf. forskrift om begrenning av forurensning av 01.06.04, § 39-4.

I Statsforvalterens saksbehandling hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Faktura ettersendes fra Miljødirektoratet.

Vedtak etter lakse- og innlandsfiskeloven

Statsforvalteren i Innlandet gir Hamar kommune tillatelse til omsøkte arbeider i Mjøsa, Hamar kommune. Tillatelsen er gitt etter § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag av 15. november 2004. Det settes ikke egne vilkår i vedtaket etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, da nødvendige hensyn dekkes i tillatelsen etter forurensningsloven.

Klageadgang

Vedtakene, herunder også plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren i Innlandet. En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse etter forurensingsloven

Kopi til:

DRIV PROSJEKTSTYRING AS
Norges vassdrags- og energidirektorat

Torggata 52
Postboks 5091 Majorstua

2317 HAMAR
0301 OSLO